

13. Захаров Є. Реформування органів внутрішніх справ та права людини URI . <http://khp.org/index.php?id=1488907079>.

REFERENCES:

1. Dliach, A. Intehratsiine seredovyshe Ukrainy. odno- ta bahatovektornist intehratsiinoho rozvytku. [Integration center of Ukraine. one rich vector of integration development]. Retrieved from: <http://pandia.ru/text/78/168/3404.php> [in Russian]
2. Pro natsionalnu bezpeku Ukrainy. (2018, June 21) [On the national security of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>. [in Ukrainian].
3. Averianov, V. B. (2005). Novi rysy predmeta ukrainskoho administratyvnoho prava. [New features of the subject of Ukrainian administrative law]. *Zhurnal Personal*, № 4. 76 - 81. [in Ukrainian].
4. Uhoda pro asotsiatsiiu mizh Ukrainoiu ta Yevropeiskym Soiuzom. (2014, June 27). [Association Agreement between Ukraine and the European Union]. Uriadovi portal. Retrieved from: http://www.kmu.gov.ua/sonrol/rublish/artisle?art_id=248387631 [in Ukrainian].
5. Bratel, S.H. (2015). Shliakhy reformuvannia pravookhoronnoi systemy Ukrainy. Rol pravookhoronnykh orhaniv u formuvanni pravovoi derzhavy v umovakh yevrointehratsii Ukrainy. [Ways to reform the law enforcement system of Ukraine. The role of law enforcement agencies in the formation of the rule of law in the context of Ukraines European integration]. Retrieved from: <https://shortest.link/33Fc>. [in Ukrainian].
6. Korulia, I.V. (2015). Rol pravookhoronnykh orhaniv u formuvanni pravovoi derzhavy v umovakh yevrointehratsii Ukrainy. [The role of law enforcement agencies in the formation of the rule of law in the context of Ukraines European integration]. Retrieved from: <https://shortest.link/3cV6> [in Ukrainian].
7. Volynka, K. (2000). Problema zberezhenia prav i svobod osoby v Ukraini. [The problem of preserving the rights and freedoms of the individual in Ukraine]. [in Ukrainian].
8. Pro uchast hromadian v okhoroni hromadskoho poriadku i derzhavnogo kordonu. (2000, June 22). [On the participation of citizens in the protection of public order and the state border]. Zakon Ukrainy Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>. [in Ukrainian].
9. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28). [Constitution of Ukraine]. Zakon Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>. [in Ukrainian].
10. Hutsalenko, L. V. (2009). Derzhavnyi finansovi kontrol. [State financial control]. 424. [in Ukrainian].
11. Lazur, Ya.V. (2011). Zabezpechennia prav i svobod hromadian v sferi publichnogo upravlinnia. [Ensuring the rights and freedoms of citizens in the field of public administration]. avtoref. dys ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.07. 41. [in Ukrainian].
12. Averianov, V.B. (2008). Prava hromadian u sferi vykonavchoi vlady: administratyvno-pravove zabezpechennia realizatsii ta zakhystu. [Citizens rights in the sphere of executive power: administrative and legal support of implementation and protection]. monohrafiia 588. [in Ukrainian].
13. Zakharov, Ye. (2017). Reformuvannia orhaniv vnutrishnikh sprav ta prava liudyny. [Reforming law enforcement agencies and human rights]. Retrieved from: <http://khr.org/index.rhr?id=1488907079> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 21.12.2019

УДК 342.9

Черкаський Руслан Анатолійович,
кандидат наук з державного управління
<https://orcid.org/0000-0003-1206-7774>

СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ У МИТНІЙ СФЕРІ

Акцентовано увагу на тому, що теоретико-юридичні джерела пропонують велику кількість інтерпретацій поняття «протидія злочинності», які варіюються від соціально орієнтованих позицій, до комплексних, в яких ця категорія охарактеризована як система заходів економічного, політичного та іншого характеру. В багатьох дефініціях вчені допускають досить суттєву помилку, вказуючи про повне або часткове співвідношення протидії із запобіганням. Підкреслено, що саме внаслідок цього існує проблема «перенасиченості» наукової літератури трактуваннями, які наділяють категорію протидії різними векторами реалізації, багато з яких їй не притаманні.

Доведено, що протидія злочинності має не соціальну, а практично-правову орієнтацію, яка передбачає роботу з особами, які причетні до злочинної діяльності та її результатами, що, в свою чергу, дає місце для використання державного примусу.

Констатовано, що згідно із широким розумінням, протидія злочинності – це діяльність уповноважених законодавством України суб'єктів, яка спрямована на припинення, боротьбу із злочинами, викриття осіб, які причетні до їх вчинення, забезпечення притягнення останніх до встановленої законом юридичної відповідальності, а також відновлення порушених

суспільно-небезпечними діями людських прав і свобод. Аргументовано, що у вузькому розумінні протидія злочинності являє собою сукупність заходів, засобів та методів, що реалізуються в діяльності спеціально уповноважених законодавством суб'єктів з метою: припинення злочинів; викриття осіб, що їх вчиняють; притягнення таких осіб до відповідальності; виправлення негативних наслідків скоєних злочинів.

Наголошено, що запобігання та протидія злочинності є двома сторонами правоохоронного впливу, через що за своєю сутністю та змістом доповнюють одне одного і, у зв'язку з цим, мають єдину систему суб'єктів та правових засад. Адже, якісне запобігання злочинності суттєво полегшує процес протидії їй, а також забезпечення невідворотності покарання для всіх, хто причетний до скоєння суспільно-небезпечних діянь.

Ключові слова: протидія злочинності, запобігання злочинності, злочини, правоохоронна діяльність.

Cherkasskyi R. THE RELATIONSHIP OF THE CONCEPTS OF ANTI-CRIME AND PREVENTION IN THE CUSTOMS SPHERE

Emphasis is placed on the fact that theoretical and legal sources offer a large number of interpretations of the concept of "combating crime", ranging from socially oriented positions to complex, in which this category is characterized as a system of economic, political and other measures. In many definitions, scientists make a significant mistake in pointing out the full or partial relationship between resistance and prevention. It is emphasized that precisely because of this there is a problem of "oversaturation" of the scientific literature with interpretations that give the category of counteraction to various vectors of implementation, many of which are not inherent in it.

It is proved that the fight against crime is not social, but practical and legal orientation, which involves working with persons involved in criminal activity and its results, which, in turn, provides a place for the use of state coercion.

It is stated that according to a broad understanding, crime prevention is the activity of subjects authorized by the legislation of Ukraine, which is aimed at stopping, combating crimes, exposing persons involved in their commission, ensuring the latter to be held legally liable, and restoring violated by socially dangerous acts of human rights and freedoms. It is argued that in the narrow sense, the fight against crime is a set of measures, tools and methods implemented in the activities of specially authorized by law entities in order to: stop crime; exposing the perpetrators; bringing such persons to justice; correction of the negative consequences of committed crimes.

It is emphasized that the prevention and counteraction of crime are two sides of law enforcement influence, due to which they are complementary in essence and content and, therefore, have a single system of subjects and legal bases. After all, high-quality crime prevention significantly facilitates the process of combating it, as well as ensuring the inevitability of punishment for all those involved in committing socially dangerous acts.

Key words: crime prevention, crime prevention, crimes, law enforcement.

Постановка проблеми. Важливим завданням законодавця є запобігання та протидія злочинності у митній сфері. Тож, з огляду на значене вище можемо говорити про те, що в теорії права сутність правоохоронного впливу на злочинність виражається у двох основних категоріях: запобіганні та протидії. Законодавчі джерела, як правило, жодним чином не розмежовують ці два терміни та в окремих випадках використовують їх як суміжні юридичні конструкції. Незважаючи на це запобігання та протидія злочинності мають неоднаковий зміст, функції, завдання і мету реалізації, адже спрямовані на різні складові злочинності, як об'єкту протидії та повного викорінення у нашій державі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Поняття протидії та запобігання злочинності у своїх наукових працях неодноразово досліджував ряд науковців, зокрема: А.Б. Блага, Л.М. Богатирьов, Ю.А. Вороній, В.П. Кицюк, В.В. Клочков, В.Н. Кудрявцев, О.М. Литвинов, А.В. Майоров, М.І. Мельник, А.С. Шляпочников, М.В. Щедрин та багато інших. Втім незважаючи на чималу кількість наукових здобутків, в юридичній літературі не сформовано єдиного бачення стосовно того, як поняття протидії та запобігання злочинності розмежовуються.

Мета статті полягає у тому, щоб розмежувати поняття «запобігання злочинності у митній сфері» та «протидія злочинності у митній сфері».

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогоднішній день, запобігання злочинності набуло декількох наукових трактувань. Відповідно до одного з підходів термін «запобігання» або дорівнюваний йому «попередження» визначається як складна, багаторівнева система державних органів та громадських організацій, що здійснюють антикриміногенний вплив на соціальні об'єкти, з метою недопущення порушень кримінально-правових норм і усунення (нейтралізації) чинників, що її детермінують. Підтримують подібну позицію В.В. Клочков, А.С. Шляпочников та В.Н. Кудрявцев, в розумінні яких запобігання злочинності – це не тільки комплекс взаємопов'язаних заходів, що здійснюються суб'єктами профілактики з метою боротьби зі злочинністю та викоріненням причин її виникнення, але й як особлива галузь соціального регулювання, управління соціальними процесами, пов'язаними з реалізацією завдань скорочення злочинності [1, с.352]. М.В. Щедрин вважає, що запобігання злочинності – це специфічний різновид соціального управління, метою якого є зменшення ймовірності злочинної поведінки, для чого суб'єкт, використовуючи весь комплекс законних заходів впливу (в тому числі і примусових), стимулює включення об'єкту в систему суспільно корисних відношень та обмежує його негативні зв'язки [2, с.8].

Проведене наукове дослідження дає змогу констатувати той факт, що запобігання злочинності найбільш доцільно тлумачити у широкому та вузькому розумінні. Так, відповідно до широкого підходу, запобігання злочинності – це регульована нормами чинного законодавства України суспільно-важлива та корисна діяльність уповноважених суб'єктів, яка полягає у формуванні безпечного соціального середовища та мінімізації існуючих в ньому деструктивних, особливо небезпечних процесів, та котра виражена у систематичній превенції, що знаходить об'єктивне відображення у: сукупності профілактичних, попереджувальних та виховних заходів, засобів та способів, спрямованих на виявлення детермінантів злочинності, їх маркування, знешкодження, а також побудови

суспільної нетерпимості до них. Щодо вузького підходу, то запобігання злочинності є сукупністю профілактичних, попереджувальних та виховних заходів, засобів та способів, які використовуються спеціально уповноваженими суб'єктами з метою мінімізації дії та повного «видалення» детермінантів злочинності на території держави, а також побудови колективного соціального усвідомлення про особливий негативний характер таких детермінантів та нетерпимості до них.

Як і запобігання, термін «протидія» має велику кількість синонімів, до яких, зокрема, відносяться слова «боротьба», «противенство», «протиборство» і таке інше [3, с.85]. Досить віддалено поняття «протидія» співвідноситься із словом «контроль», хоча певна спільність між даними термінами все ж простежується. Так, Словник іноземних мов визначає контроль (від французького «contrôle») як перевірку або спостереження з метою перевірки. Французьке «contrôle» у свою чергу, утворилося від латинського «contra» – префікс, що означає «протидія», «протилежність» тому, що виражено у другій частині слова. «Ступінь участі в чомусь» – одне із тлумачень слова «роль» – слід розглядати як здійснення будь-якої дії. У цьому випадку у змісті терміна «контроль», окрім «перевірка» або «нагляд з метою перевірки», впливає ще одне розуміння цього слова – «протидія чомусь небажаному». Тобто, категорію «контроль» слід тлумачити як «перевірка», а також «спостереження з метою перевірки для протидії чомусь небажаному, виявлення, попередження і припинення протиправної поведінки з боку кого-небудь» [4, с. 255, 256].

Тож, при тлумаченні терміну «протидія» виникає не менша кількість проблем, пов'язаних із наявністю багатьох синонімів цього слова. В найбільш узагальненому змісті, протидію можна виразити у протиріччі двох об'єктів, за якого один перешкоджає діяльності іншого. Тобто, протидія – це перешкоджання чомусь. Однак, можливість виділення загального підходу до тлумачення родового терміну «протидія», не вирішує питання складності визначення категорії «протидія злочинності». Як і у випадку із запобіганням, в науковій літературі вироблено декілька груп підходів до окреслення змісту досліджуваного у статті поняття.

Наприклад, низка науковців бачать у протидії злочинності особливий прояв або ж об'єкт соціального управління. М.І. Мельник визначає її (протидію), як будь-яку діяльність у сфері соціального управління, яка, не переслідуючи спеціальної мети, сприяє зменшенню злочинності, у тому числі й шляхом забезпечення верховенства права й реалізації його інших принципів [5]. А.Б. Блага та Л.М. Богатирьов розглядають протидію злочинності як особливий комплексний, багаторівневий об'єкт соціального управління, який складає різноманітна за формами діяльність відповідних суб'єктів (державних, недержавних органів, установ, громадських формувань та окремих громадян), які взаємодіють у вигляді системи різнорідних заходів, спрямованих на пошук шляхів, засобів та інших можливостей ефективного впливу на злочинність з метою зниження злочинності на усіх рівнях, нейтралізації дії її причин та умов для обмеження кількості злочинних проявів [6].

Дану точку зору доводять у своїх роботах О.М. Бандурка та О.М. Литвинов, які розкривають не просто поняття, а головні особливості розуміння категорії протидія злочинності. Так, науковці вказують: по-перше, протидія злочинності є специфічною галуззю соціального управління, а не безсистемним, хаотичним набором різноманітних заходів; по-друге, найважливішою рисою протидії злочинності є її багаторівневий характер. Це проявляється, зокрема, у тому, що вона складається з подолання причин злочинності в цілому, причин окремих її різновидів, а також причин та умов конкретних злочинів; по-третє, протидія злочинності здійснюється як у процесі вирішення загальних завдань соціального та економічного розвитку, так і в ході реалізації спеціально-кримінологічних заходів; по-четверте, процес протидії злочинності складається із взаємодії різних її суб'єктів, серед них органи влади та управління, правоохоронні органи, адміністрації підприємств і установ, громадські формування, окремі громадяни; по-п'яте, серед ієрархії цілей, що стоять перед системою протидії злочинності, найважливішою є ранне запобігання. Мова йде про запобігання несприятливому формуванню особистості, тобто навіть самій можливості виникнення криміногенних особистісних якостей. Тим самим чинники злочинної поведінки викорінюються на самому початку, у зародку; по-шосте, поняття «протидія злочинності» є збірним, комплексним і на індивідуальному рівні включає в себе профілактику, запобігання і припинення злочинів. Оскільки злочин – завжди процес, що розвивається в часі, то основний спосіб запобігання йому полягає в тому, щоб, своєчасно втрутившись в цей процес, не допустити його розвитку. Головна відмінність зазначених видів діяльності в часовій дистанції між їх реалізацією і фактом вчинення злочину, а також у ступені інтенсивності та динамічності застосування [7, с. 44].

Інша група науковців відходить від тлумачення поняття «протидія злочинності», як категорії галузі соціального управління, проте, не заперечують її комплексності. Наприклад, Ю.А. Вороній та А.В. Майоров вказують, що протидія злочинності являє собою комплекс заходів щодо забезпечення безпеки охоронюваних законом інтересів громадян, суспільства і держави, що полягає в розробці і здійсненні системи цілеспрямованих заходів щодо перешкод виникнення причин злочинів, умов, що сприяють їх вчиненню, а також по їх виявленню, запобігання і припиненню шляхом профілактики та попередження злочинів [8]. О.І. Пономарьов протидію злочинності бачить, як історично складену систему заходів політичного, соціально-економічного, інформаційно-пропагандистського, організаційного, правового та іншого характеру, направлену на виявлення, попередження і усунення об'єктивних та суб'єктивних причин і умов, що породжують і сприяють організованій злочинності, припинення організованої злочинної діяльності, а також мінімізація наслідків її діяльності, що здійснюються шляхом цілеспрямованої діяльності всіх інститутів суспільства [9].

Практично-орієнтований підхід щодо сутності та змісту протидії злочинності наводить В.П. Кицюк, на думку якого це діяльність суб'єктів реалізації державної політики й суспільства, що включає в себе комплекс

заходів, спрямованих на запобігання, припинення, виявлення, розкриття, розслідування злочинів, встановлення постраждалих і винних осіб, притягнення останніх до відповідальності та їх покарання відповідно до законодавства України та міжнародних актів [10, с. 8]. Цю ж позицію поділяє З.Д. Енікеев, який у поняття протидії злочинності включає попередження, припинення, виявлення, розкриття злочинів, викриття та притягнення до відповідальності осіб, винних у їх вчиненні. При цьому, на думку дослідника, все перераховане повністю охоплюється поняттям «боротьба зі злочинністю», котре останнім часом було безпідставно вульгаризоване, адже боротьба зі злочинністю – це боротьба за такі цінності, як права й свободи особи, інтереси держави й суспільства [11].

Акцентувати увагу варто на останньому відміченому З.Д. Енікеевим моменті щодо підміни поняття «протидія» терміном «боротьба». Подібна ситуація дійсно наявна у сучасній науковій літературі, що в цілому є логічним, адже етимологія даних слів є досить схожою. Відповідно до існуючих визначень, боротьба зі злочинністю – це справа внутрішньої компетенції держави, яка передбачає вчинення організаційних, правових, соціальних, політичних та інших заходів, направлених на припинення злочинів та притягнення до відповідальності винних у їх вчиненні осіб [12].

Висновки. Таким чином, теоретико-юридичні джерела пропонують нам не меншу кількість інтерпретацій поняття «протидія злочинності», які варіюються від соціально орієнтованих позицій, до комплексних, в яких ця категорія охарактеризована як система заходів економічного, політичного та іншого характеру. В багатьох дефініціях вчені допускають досить суттєву помилку, вказуючи про повне або часткове співвідношення протидії із запобіганням. Саме внаслідок цього, на наш погляд, існує проблема «перенасиченості» наукової літератури трактуваннями, які наділяють категорію протидії різними векторами реалізації, багато з яких їй не притаманні. Ми ж в свою чергу вважаємо, що в процесі характеристики протидії варто розуміти, що дія категорії йде від злочинності, витікає з факту вчинення злочинів, а не направлена на обумовлюючі їх вчинення фактори. В зв'язку з цим, протидія злочинності має не соціальну, а практично-правову орієнтацію, яка передбачає роботу з особами які причетні до злочинної діяльності та її результатами, що, в свою чергу, дає місце для використання державного примусу.

Тож, проведене наукове дослідження дає змогу констатувати, що протидію злочинності у митній сфері також варто розглядати у двох значеннях: широкому та вузькому. Згідно із широким розумінням, протидія злочинності у митній сфері – це діяльність уповноважених законодавством України суб'єктів, яка спрямована на припинення, боротьбу із злочинами, викриття осіб, які причетні до їх вчинення, забезпечення притягнення останніх до встановленої законом юридичної відповідальності, а також відновлення порушених суспільно-небезпечними діями людських прав і свобод. У вузькому розумінні протидія злочинності у митній сфері являє собою сукупність заходів, засобів та методів, що реалізуються в діяльності спеціально уповноважених законодавством суб'єктів з метою: припинення злочинів; викриття осіб, що їх вчиняють; притягнення таких осіб до відповідальності; виправлення негативних наслідків скоєних злочинів.

Підводячи підсумки, необхідно вказати, що запобігання та протидія злочинності є двома сторонами правоохоронного впливу, через що за своєю сутністю та змістом доповнюють одне одного і, у зв'язку з цим, мають єдину систему суб'єктів та правових засад. Адже, якісне запобігання злочинності суттєво полегшує процес протидії їй, а також забезпечення невідворотності покарання для всіх, хто причетний до скоєння суспільно-небезпечних діянь.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Курс кримінології : Загальна частина : [підручник] / за заг. ред. док. юрид. наук, проф. О. Джужи ; відп. ред. Я. Кондратьєв : у 2 кн. Кн. 1 : Заг. част. К. : Юрінком Інтер, 2001. 352 с.
2. Щедрін Н.В. Основи загальної теорії запобігання злочинності. Навчальний посібник. Красноярськ, 1999. 142 с.
3. Словник української мови : в 11 т. К. : Наукова думка, 1971. Т. 1. 799 с.
4. Толковый словарь русского языка Сост. Г.О. Винокур, Б.А. Ларин, Д.Н. Ушакова. М., Гос. ин-т "Сов. энциклопедия", 1935. Т. 1. 1562 с.
5. Протидія корупційній злочинності в Україні: навч. посібник / [Ю.І. Дмитрик, Д.І. Йосифович, І.В. Красницький, С.І. Мельник, Є.В. Пряхін, С.В. Якимова]; за заг. ред. І.В. Красницького. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2010. 308 с.
6. Кримінологія. Загальна частина. Навч. посібник. / Кол. авторів Блага А.Б., Богатирьов І.Г., Давиденко Л.М. та ін. за заг. ред. Бандурки О.М. Харків. Вид. ХНУВС, 2011. С. 176.
7. Бандурка О.М., Литвинов О.М. Протидія злочинності та профілактика злочинів: Монограф. Х., 2011. 342 с.
8. Воронін Ю.А., Майоров А.В. Теоретичні основи формування системи протидії злочинності у Росії // Ю.А. Воронін, А.В. Майоров / Кримінологічний журнал БДУЕП 2013. № 1. С. 7-14.
9. Пономарьов А.І. Організована злочинність: особливості протидії на федеральному та регіональному рівнях: монографія [під ред. Н.А. Лопашенка]. М.: Юрлітінформ, 2010. 184 с.
10. Кицюк В.П. Кримінологічні засади діяльності суду у сфері протидії злочинності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / В.П. Кицюк. Харків, 2013. 19 с.

11. Енікєєв З.Д. Проблеми протидії злочинності за сучасних умов: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 16-17 жовтня 2003р. Частина I. - Уфа: РІО БашГУ, 2003. 280 с
12. Лешукова І. Кримінально-процесуальні проблеми взаємодії правоохоронних органів України з правоохоронними органами країн СНД у боротьбі зі злочинними співтовариствами // Підприємництво, господарство і право. 2003. № 3. С. 129-134.

REFERENCES:

1. Dzhuzha, O.M. (Ed.), ta inshi. (2001). Kurs kryminolohii: Zahalna chastyna. [Criminology course: General part]. Pidruchnyk u 2 kn. Kn. 1 : Zah. chast. K. 352. [in Ukrainian].
2. Shchedrin, N.V. (1999). Osnovy zahalnoi teorii zapobihannia zlochynnosti. [Basics of the general theory of crime prevention]. Navchalnyi posibnyk. 142. [in Russian].
3. Slovnyk ukrainskoi movy. (1971). [Dictionary of the Ukrainian language]. v 11 t. T. 1. 799. [in Ukrainian].
4. Vinokur, G.O., & Larin, B.A., & Ushakova D.N., (1935). Tolkovyy slovar russkogo yazyka. [Explanatory dictionary of the Russian language]. T. 1. 1562. [in Russian].
5. Krasnytskyi I.V. (Ed.), & Dmytryk I.Iu., & Yosyfovych, D.I., & Melnyk S.I., & Priakhin Ye.V., & Yakymova S.V. (2010). Protydiia koruptsiinii zlochynnosti v Ukraini. [Anti-corruption crime in Ukraine]. 308. [in Ukrainian].
6. Bandurka, O.M.(Ed.), Blaha, A.B., & Bohatyrov, I.H., & Davydenko, L.M. ta in. (2011). Kryminolohiia. Zahalna chastyna. [Criminology. General part]. Navch. posibnyk. 176. [in Ukrainian].
7. Bandurka, O.M., & Lytvynov, O.M. (2011). Protydiia zlochynnosti ta profilaktyka zlochyniv. [Anti-crime and crime prevention]. Monohraf. 342. [in Ukrainian].
8. Voronin, Yu.A., & Maiorov, A.V. (2013). Teoretychni osnovy formuvannia systemy protydii zlochynnosti u Rosii. [Theoretical foundations of the formation of the crime prevention system in Russia]. *Kryminolohichniy zhurnal BDUEP*. № 1. 7-14. [in Russian].
9. Ponomarov, A.I., & Lopashenko, N.A. (2010). Orhanizovana zlochynnist: osoblyvosti protydii na federalnomu ta rehionalnomu rivniakh. [Organized crime: features of countermeasures at the federal and regional levels]. *Monohrafiia*. 184. [in Russian].
10. Kytsiuk, V.P. (2013). Kryminolohichni zasady diialnosti sudu u sferi protydii zlochynnosti. [Criminological principles of court activity in the field of combating crime]. Avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. yuryd. nauk : spets. 12.00.08 «Kryminalne pravo ta kryminolohiia; kryminalno-vykonavche pravo». 19. [in Ukrainian].
11. Enikieiev, Z.D. (2003). Problemy protydii zlochynnosti za suchasnykh umov. [Problems of combating crime under modern conditions]. Materialy mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii 16-17 zhovtnia 2003r. Chastyna I. 280. [in Russian].
12. Lieshukova, I. (2003). Kryminalno-protsesualni problemy vzaiemodii pravookhoronnykh orhaniv Ukrainy z pravookhoronnymy orhanamy krain SND u borotbi zi zlochynnymy spivtovarystvamy. [Criminal-procedural problems of interaction between law enforcement agencies of Ukraine and law enforcement agencies of the CIS countries in the fight against criminal communities]. *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo*. № 3. 129-134.

Стаття надійшла до редакції: 21.12.2019

УДК 343.98:351.741

Огурченко Владимир Георгиевич,
кандидат юридичних наук, докторант
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ
e-mail: Ogurchenko_V@ukr.net
<https://orcid.org/0009-0008-1752-9740>

ВИДИ ФОРМ РЕАЛІЗАЦІЇ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ФУНКЦІЇ ЯК НАПРЯМУ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

У статті сформовано, що форми реалізації оперативно-розшукової функції як напрямку адміністративної діяльності Національної поліції України поділяються на: 1) нормативні (або ж нормотворчі та нормозастосовчі), що включають видання нормативних та індивідуальних актів, укладення адміністративних договорів; 2) організаційні, що включають використання актів-планів та прийняття актів-дій; 3) інформаційно-технічні, що включають здійснення інформаційно-аналітичної діяльності та проведення матеріально-технічних операцій; 4) координаційні, що включають внутрішнє, міждержавне та міжнародне співробітництво, сприяння реалізації оперативно-розшукової функції. Всі форми реалізації оперативно-розшукової функції як напрямку адміністративної діяльності Національної поліції України взаємодіють та взаємозалежать, що утворює цілісну систему, відповідно одна форма може плавно створювати наступну. Визначено, що Національна поліція України реалізує оперативно-розшукову функцію через видачу різних нормативних та індивідуальних актів, а також укладання адміністративних договорів, що визначає нормотворчу та нормозастосовчу форму як основний зовнішній вияв реалізації оперативно-розшукової функції як напрямку адміністративної діяльності Національної поліції України, та є нормативним підґрунтям для здійснення повноважень Національної поліції України у цій сфері. Зазначено, що Національна поліція України впроваджує оперативно-розшукову